

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Gümrükler Genel Müdürlüğü-İthalat ve Menşe Dairesi

Sayı :20117910-170.05.01

Konu :Sürüngen Yaban Hayvanlarının İthalatının
Değerlendirildiği TÜBİTAK Raporu

24.07.2019 / 46215159

DAĞITIM YERLERİNE

Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden alınan 23.07.2019 tarihli ve E.2171828 sayılı yazı ilişikte gönderilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Kadir TURSUN

Bakan a.

Daire Başkanı

EK: 1 adet yazı ve eki Rapor

DAĞITIM:

Tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sayı :26137614-724.01.02-E.2171828

Konu :Sürüngen Yaban Hayvanlarının İthalatının

Değerlendirildiği TÜBİTAK Raporu Hakkında

22.07.2019 / 46201371

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :1. Bölge Müdürlüğü'nün 18.06.2019 tarihli ve 60773767-283.03-E.1774440 sayılı yazısı.

Genel Müdürlüğümüze bağlı I. Bölge Müdürlüğü'nden alınan ilgide kayıtlı yazıda; Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik gereğince uygulamaya ilişkin ihtiyaç duyulan konulardan olan, bazı sürüngen yaban türlerinin (kertenkele, semender, süt yılanı, mısır yılanı gibi) ithalatında sakınca olup olmadığı konusunda TÜBİTAK'a görüş sorulduğu belirtilmektedir. TÜBİTAK'dan gelen cevabi raporun sonuç kısmında, söz konusu hayvanların yurda getirildikten sonra sıkı bir şekilde denetlenmesi şartı ile ithalatına izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Yaban hayvanı ithalatçıların denetlenmesinin taraflarınca yeterince gerçekleştirilebilmesine rağmen, ithalatçıların tüm illerdeki pet shoplara yaban hayvanı satışı yapmaları nedeniyle, hayvanları satın alan nihai kullanıcı olan vatandaşların ellerindeki hayvanları kasıtlı/kasıtsız doğaya salınan durumunun takibinin yapılamayacağı ifade edilmektedir. Bakılamadığı için doğaya salınan ya da kafes kaçkını olan yabancı türlerin, yerli türlerimizi olumsuz etkilemesi ve değişen iklim şartları nedeniyle istilacı tür olma ihtimalleri olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle; rapor gereğince uyulması gereken hususlar konusunda tüm İl Şube Müdürlüklerine talimat verilmesi, konu hakkında Tarım ve Orman İl Müdürlüklerine ve Ticaret Bakanlığı'na bilgi verilmesi istenmektedir.

Bu doğrultuda; ekte yer alan TÜBİTAK raporunda sürüngen yabani hayvan ithalat miktarının kısıtlanması gerektiği vurguladığından, her parti sevkiyat için 200 adet sürüngen ithali uygun görülmektedir. **Ayrıca ithali yapan firmaların, satış yaptığı hayvan tür ve sayısı ile ilgili bilgileri her ay düzenli olarak Bölge Müdürlüklerinize bağlı İl Şube Müdürlüklerine bildirmesi,** rutin olarak bahse konu firmaların denetlenmesi, satın alan kişilerin aldığı yaban hayvanını bulundurmaktan vazgeçtiği durumlarda, İl Şube Müdürlüğünüze haber vererek uygun görülen bir kurtarma merkezi yada hayvanat bahçesine gönderilmesi ve ekteki TÜBİTAK raporunun sonuç kısmında belirtilen konulara riayet edilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Yusuf KANDAZOGLU

Bakan a.

Genel Müdür

Ek :TÜBİTAK raporu (9 sayfa)

Dağıtım:

Gereği: Bilgi:

15 Bölge Müdürlüğüne 81 İl Müdürlüğüne

Gümrükler Genel Müdürlüğüne

T.C.

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANLIĞI

Araştırma Destek Programları Başkanlığı

Sayı :27798170-045.01-E.91837 10/05/2019

Konu :Sürüngen ithalatının uygunluğu hakkında

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI I. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

(Orman ve Su İşleri Bakanlığı İstanbul Şube Müdürlüğü)

İlgi :15.11.2018 tarihli ve 3354477 sayılı yazı.

İlgi yazılarınızda, belirtilen sürüngen türlerinin ithalatı yapılmak istenen türlerin ileriki zamanlarda toplu veya bir kısmının doğaya salınması durumunda çevre açısından ve yerli biyolojik çeşitlerimizin sürdürülebilirliği açısından zararlı etkisi olup olmadığı ve istilacı yabancı tür olup olmadığı hususunda kurumumuzun görüşü talep edilmektedir.

Belirtilen türlerle ilgili olarak uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda hazırlanan rapor Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Doç. Dr. Cengiz ARICI

ARDEB Başkan Yrd. V.

Ek:Uzman Görüşleri ile Hazırlanmış Rapor

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, 15.11.2018 tarihli, 50644534-283.99-E.3354276, 50644534-283.99-E.3354477, 50644534-283.99-E.3354632 ve 50644534-283.99-E.3355207 sayılı ve Sürüngen İthalatının Uygunluğu Hakkında 1-4 konulu yazısı ile ilgili olarak alanında uzman kişilerce hazırlanan raporlar doğrultusunda hazırlan ortak rapor aşağıda sunulmuştur:

GENEL BİLGİ:

Dünya'da çeşitli sürüngen türlerinin özellikle pet, hediyelik eşya ve beslenme amaçlı olarak yoğun bir şekilde ticareti yapılmaktadır. Bunlar içerisinde, bir ülkenin kendi faunası içerisinde bulunmayan türlerin ithal edilerek pet olarak satışının yapılması ile o ülkede doğal

olarak yayılış gösteren canlı türlerinin nesillerinin devamı açısından en önemli tehdit olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü buradaki esas sorun, bu canlıların pet olarak satılmasından ziyade insanların bunları aldıktan sonra çeşitli nedenlerle doğaya bırakmasıdır. Ülkemiz için bu duruma en iyi örnek; bir tatlı su kaplumbağası türü olan, doğal yaşam alanı Amerika kıtası olan ve ülkemize ithal edilerek evlerde beslenmek üzere satılan *Trachemys scripta elegans* türüdür. Bu tür, özellikle gözünün arkasında bulunan kırmızı lekelenmeden dolayı ülkemizde yaşayan tatlı su kaplumbağalarından daha güzel görüldüğü için insanlar tarafından evde beslenmesi için tercih edilmektedir. Ancak insanların bu canlıya belli bir büyüklüğe ulaştıktan sonra salıvermelerinden dolayı günümüzde bu türe artık ülkemiz habitatlarında da rastlanılmaktadır. Şöyle ki, Mersin ili Anamur ilçesinde bulunan Mamure Kalesi'nin etrafındaki hendekte ülkemizde doğal olarak yayılış gösteren *Mauremys rivulata* ve *Emys orbicularis* türlerine ait yoğun bir populasyon bulunmaktadır. Çiçek ve Ayaz (2015) çalışmasında bu bölgede yoğun bir *T. s. elegans* populasyonu olduğunu ve bu türün doğal türler üzerinde gelecekte bir üreme baskısı oluşturabileceğini belirtmiştir. Bu türe ait bireylerin sayısının artmasıyla yerli türlerin beslenme alanlarının azalması ve besin rekabetinin ortaya çıkması, bu türün beraberinde getirdiği çeşitli patojenlerin yerli türler için risk oluşturabilmesi, tür içi genetik çeşitliliğin değişmesi gibi etmenler yerli türlerin geleceği için tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca "The Convention on Biological Diversity (CBD 2015)" *T. s. elegans* gibi yerli olmayan türlerin ortadan kaldırılması için çeşitli fikirler ortaya koymuştur. Son olarak *T. s. elegans* türü *Salmonella* için taşıyıcı olması ve epîdemiolojik olarak risk taşımasından (Nagano ve ark., 2006) dolayı 1975 yılından beri Amerika Birleşik Devletleri'nde satışı yasaklanmıştır (Ernst ve ark., 1994; Scalera, 2006; Çiçek ve Ayaz, 2015).

Söz konusu görüş bildirilmesi talep edilen canlılardan **Elaphe guttata** (Mısır yılanı)'nın, doğal yayılış alanı Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyi ve Meksika'dır. Bu tür, Dünya'daki yılanlar içerisinde pet hayvanı olarak tanımlanan en popüler yılan türüdür (Fisher ve Csurhes, 2009). Dünya'da hem yasal hem de yasa dışı olarak ticareti yapılır (Fisher ve Csurhes, 2009). Günümüze kadar elde edilen verilere göre bu tür, ya hayvan ticareti ile ya da çeşitli bitki türlerinin arasında kaçak olarak gemilerle taşınması nedeniyle diğer ülkelerde de görülmektedir. Günümüzde doğal yayılış alanlarının dışında istilacı olarak Anguilla (Henderson, 2004), Antigua ve Barbuda (Henderson, 2004), Bahamalar (Lee, 2005), Brezilya (Eterovic ve Duarte, 2002), Almanya (Kraus, 2009), Hollanda Antilleri (van Buurt, 2006), Saint Barthelemy (Henderson, 2004), Güney Afrika (Van Wilgen ve ark., 2008) ve İspanya (Kraus, 2009)'da tespit edilmiştir. *Elaphe guttata*, istilacı *Boiga irregularis* (kahverengi ağaç yılanı)'e benzeyen bir avcıdır; kemirgenler, karaya yuva yapan kuşlar ve zaman zaman kertenkeleler gibi çok çeşitli avlarla beslenir (Perry ve ark., 2003; Ferguson ve Dixon, 2007). Bu tür, legal veya illegal olarak taşındığı bölgede bulunan yerli türlerin populasyon büyüklüklerinde önemli oranda düşüşe neden olma potansiyeline sahiptir. Henderson (2004), *E. guttata*'nın Küçük Antil Adaları'nda yayılış gösteren, IUCN kırmızı listede nesli "kritik derecede tehlike altında (CR)" olan *Alsophis antiquae* ve yine bu listede nesli "Tehlike Altında (EN)" statüsünde yer alan *Alsophis rijersmai* gibi mevcut yerli yılan türleriyle önemli derecede rekabete girme potansiyeli olduğunu ortaya koymuştur. Bomford (2008) *E. guttata*'nın Avustralya'da yayılış göstermesi durumunda diğer türler için ciddi riskler oluşturabileceğini belirtmiştir. Bununla birlikte, *E. guttata*'nın istilacı olarak diğer ülkelere yayılımının henüz başında olmasına rağmen türün rekabet ve avlanma yeteneğine bağlı olarak yerli yılan ve av populasyonları üzerinde olumsuz etki yapabileceği ve bu yerli populasyonların geleceğinin riske girebileceği ortaya konmuştur (Fisher ve Csurhes, 2009). Son olarak, Bahamalar'da halkın bilinçlendirilmesini ve *Elaphe guttata*'yı da içeren çeşitli istilacı türlerin önlenmesine ve kontrol altına alınmasına katkıda bulunmayı amaçlayan "Ulusal istilacı türler stratejisi" belirlenmiştir (BEST Komisyonu, 2003).

Görüş istenen diğer bir kertenkele türü olan **Eublepharis macularius** Afganistan, Pakistan, Hindistan ve İran'da yayılış gösterir. Benzer türlerinin aksine hareketli göz kapaklarına sahip olan bu kertenkele türü gece aktif haldedir. Bu türün ergin örneklerinde vücudun üst tarafı sarımsı renkte ve üzeri mavimsi-siyahımsı lekelidir. Bu lekeler baş, vücut ve kuyruk üzerinde de bulunmaktadır. Ventral taraf lekesiz ve açık renklidir. Kurak ve yarı çöl habitatları tercih eden bu tür ağır hareketlidir. Besinlerini çoğunlukla böcek ve çekirge

türleri oluşturur. Yumurta ile çoğalır. Bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır.

Diğer kertenkele türü olan **Agama agama** Benin, Burkina Faso, Kamerun, Cape Verde Adaları, Çad, Gana, Gine, Liberya, Mali, Moritanya, Nijerya, Senegal, Togo ve Fildişi Sahilinde yayılış gösterir. Birçok türü olan bir cinstir. Erkek bireylerinin baş kısımları sarı renkli, boğaz kısımları kırmızı renklidir. Kuyrukları üç renklidir (sarı, kırmızı, siyah). Ovipardır yani yumurta ile çoğalırlar. Bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır,

Bir semender türü olan **Plethodon cinereus** Kuzey Amerika'nın doğusu Kanada (New Brunswick, Nova Scotia, Ontario) ve Birleşik Devletler (Connecticut, Delaware, Illinois, Indiana, Maine, Massachusetts, Michigan, Minnesota, New Hampshire, New Jersey, New York, Kuzey Carolina, Ohio, Pennsylvania, Tennessee, Vermont, Virginia, Wisconsin)'de yayılış gösterir. Deniz seviyesinden 1463 metreye kadar yüksekliklerde bulunabilir. Nemli mikrohabitatları tercih eder. Populasyonu stabil olan tür, (IUCN) kırmızı listesinde Düşük Riskli (LC) konumunda yer almaktadır. Uluslar arası evcil hayvan ticaretinde önemli yeri olan bir türdür ancak major bir tehdit yaratmamaktadır. Bulunduğu ortama kolaylıkla adapte olabilen bir türdür. Nesli tehlike altında olan yabancı hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir

Görüş istenen bir diğer tür olan **Lampropeltis triangulum** (Doğu süt yılanı) Amerika Birleşik Devletleri, Orta Amerika ve Kanada'da dağılış gösterir. Renk ve desen karakteri bakımından zehirli olan mercan yılanlarına benzemesine karşın zehirsiz bir yılan türüdür. Ortalama uzunluk 1 m kadardır. Çoğunluğunun anterioru belirgin olarak siyah renkte görülür. Her türlü ortama kolayca adapte olabilen bu yılan türü genellikle küçük kemiriciler, kertenkele, yılan, kuş ve yumurtalarıyla beslenir. Genellikle ormanlık alanlar, bazen açık alanlarda da yayılış gösterebilmektedir. Yumurta ile çoğalan bu yılan türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır. Bu türün küresel çapta dağılışına bakılacak olursa, bu türün hayvan ticaretinde kullanılmasının doğal populasyonlarında ciddi bir düşüşe yol açtığı ortaya konmuştur (NatureServe, 2012). Bu tehdit, diğer alttürlerle nazaran daha az renkli bir morfolojiye sahip olan L. t. triangulum alt türünde çok fazla değildir (Markel, 1995). Bununla birlikte, L. t. nelsoni gibi alttürler ticareti yapılmak üzere esaret ortamlarında üretilmelerine rağmen, bu türün ticaretinin önemli miktarda fazla olmasından dolayı yerel çapta nesil tükenmesi ile karşı karşıya olabileceği belirtilmiştir (COSEWIC, 2002; Environment Canada, 2015). Bu durum, hayvan ticaretinin türlerin doğal populasyonlarında ciddi bir risk oluşturabileceğini açık ve net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Yılan türlerinden biri olan **Boaedon fuliginosus** Afrika kıtasının büyük bir kısmında (Fas, Batı Sahra, Botswana, Güney Afrika, Swaziland, Zimbabwe, Mozambique, Mauritania,

Senegal, Guinea-Bissau, Burkina Faso, Togo, Benin, Sierra Leone, Nijer, Nijerya, Kamerun, Çad, Mali, Uganda, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Gabon, Etiyopya ve Somali, Gambia, Ghana, Tanzania, Zambia, Yemen, Kenya, Güney Sudan, Rwanda, Burundi, Djibouti, Angola) yayılış göstermektedir. Bu yılan türünün rengi zeytini yeşilden, siyaha kadar değişebilmektedir. Genellikle Afrika kıtasının ormanlık alanlarını yaşam alanı olarak tercih eder. Yumurta ile çoğalan bu yılan türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır.

Kertenkele türlerinden türlerinden biri olan **Agama persimilis** Afrika kıtasında Somali, Etiyopya ve Kenya (Voi, Kitui-Ngomeni, Wajir Bor ve Mandera)'da yayılış gösterir. Toplam uzunluğu yaklaşık 160 mm'ye kadar ulaşan bu türde dişiler erkek bireylere göre daha uzun boyludur. Kuyruk vücut uzunluğunun %65 ini oluşturur. Kuyruk kaidesi oldukça geniş, uca doğru sivrilerek sonlanmaktadır. Kulak deliğinin alt ve arka kenarları, boynun yanları dikenlidir. Bu dikenler kulak açıklığı üzerinde bulunmaz. Baş altı ve ventral bölge pulları düzdür ve ventral plaklar dorsal plaklara göre daha küçüktür. Yumurta ile çoğalan

bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır.

Diğer bir kertenkele türü olan **Lepidothyris (Riopa) fernandi**, baş kısmının yan taraflarının parlak kırmızı renkli olması nedeniyle, genellikle yangın derisi olarak bilinen güzel bir kertenkeledir. Bazı eserlerde bu türe *Lygosoma fernandi* denir. Erginleri 25-37 cm'ye kadar ulaşabilen bu tür, Batı Afrika'nın nemli ormanlarında yaşar. Zamanının büyük bir kısmını toprak altında geçiren bu kertenkele türü birçok böcek ve solucan türü yanında bazen küçük farelerle de beslenebilir. Erkek bireyleri dişi bireylere göre daha hantal yapılıdır. Ergin dişiler çiftleşmeden sonra 5 ila 9 arası yumurta bırakır ve yumurtalardan 40-50 gün sonra yavrular çıkar. Bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yer almamaktadır.

Adı geçen kertenkele türlerinden biri olan **Scincopius fasciatus** Afrika kıtasında oldukça parçalı bir dağılıma sahiptir. Bunun nedeni genellikle gece daha aktif olması nedeniyle nadir görülebilen bir tür olmasından kaynaklanabilir. Şu anki bilgilere göre Moritanya'dan Mali, Cezayir, Nijer, Tunus, Libya ve Çad - Sudan arasında olduğu bilinmektedir. Bu ülkelerde karasal, çöl ve savan gibi habitatlarda dağılışı gösterir. Üst tarafında sarı ya da turuncu zemin rengi üzerinde burun ucundan başlayıp kuyruk ucuna kadar devam eden yedi veya sekiz adet geniş siyah bant eşit aralıklarla uzanır. Vivipar üreme gösterir. Bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde yetersiz veri (DD) konumunda yer almaktadır. Nesli tehlike altında olan yabani hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir.

Diğer bir kertenkele türü olan **Ptyodactylus ragazzü** Afrika kıtası'nın kuzey kısımlarında geniş bir dağılıma sahiptir. Cezayir'den Libya ve kuzeyde Mısır, Gana, Togo, Benin, Nijerya, Kamerun, Çad, Güney Sudan, Güneyde Etiyopya ve Somaliye kadar uzanır. Batıda dağılışı Mauritania'ya kadar ulaşır. Bu kertenkele türü genellikle yerleşim bölgeleri ve savanlarda görülmektedir. Baş ve gövde uzunluğu yaklaşık 10 cm. kadar, total uzunluğu 20 cm.'ye kadar uzanabilmektedir. Gri zemin rengi üzerinde yer yer kahverengi lekelenmelere sahiptir. Dişi ve erkeklerde renklenme farklılık gösterir. Yumurta ile çoğalan bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde henüz yer almamaktadır.

Görüş istenen kertenkele türlerinden biri olan **Hemitheconyx caudicinctus** Batı Afrika kıtasında (Benin; Burkina Faso; Cameroon; Cote d'Ivoire; Gambia; Ghana; Guinea; Guinea-Bissau; Mali; Mauritania; Niger; Nigeria; Senegal; Togo) dağılışı gösterir. Vertikal dağılışı deniz seviyesinden 500 metre yüksekliğe kadar olabilmektedir. Genellikle karasal ekosistemlerde yayılışı gösterir. Böceklerle beslenen, gece aktif olan bir türdür. Bu kertenkele türü Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde Düşük Riskli (LC) konumunda yer almaktadır. Nesli tehlike altında olan yabani hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir.

Diğer bir kertenkele türü olan **Hemidactylus fasciatus** Afrika kıtasının batısında geniş bir dağılım alanına sahiptir. Afrika kıtasında Gine, Liberya, Ivory Sahili, Gana ve Togo'da yaygındır. Hemidactylus cinsinin en büyük türlerinden biri olup maksimum total uzunluğu 172 mm' ye kadar ulaşır. Boyun ve gözler arasında geniş koyu renkli bir banta sahip olması, cinsi diğer üyelerinden ayıran en belirgin özelliğidir. Batı Afrika'da geniş bir dağılım alanına sahip olan tür, çoğunlukla ormanlık alanlar ile evlerin duvarlarında görülür. Genellikle gece avlanan bu kertenkele türü ovipardır yani yumurta ile çoğalır. Hemidactylus fasciatus IUCN kırmızı listesinde Düşük Riskli (LC) konumunda yer almaktadır. Nesli tehlike altında olan yabani hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir.

Kurbağaların Anura grubunda yer alan **Hyperolius concolor** Batı Afrika'da. Sierra Leone'nin doğu kısmından, Batı Kamerun'a kadar uzanır. Sucul ve karasal ekosisteme uygun bir amfibi türüdür. Dorsal tarafları yeşilimsi, ventral bölge sarımsı renktedir. Dişi

bireyler erkek bireylere göre daha büyük boyutlara sahiptir. *Hyperolius concolor* (Hallowell, 1844), Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde Düşük Riskli (LC) konumunda yer almaktadır. Nesli tehlike altında olan yabani hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir. Evcil hayvan ticaretinde önemli bir yeri olan söz konusu türün bu durumu henüz büyük bir risk oluşturacak boyutta değildir (CITES, 2019).

Görüş istenen diğer bir kertenkele türü olan **Pogono vitticeps** Avustralya kıtasında yayılış gösterir. Avustralya kıtasının Yeni Güney Galler, Queensland, Güney Avustralya ve Victoria bölgelerinde yaygındır. Bu türün total uzunluğu 60 cm.'ye kadar ulaşabilmektedir. Orman, çöl ve savan gibi habitatları yaşam alanı olarak tercih eder. Tilki ve yabani kedilerin önemli avları konumunda olan sürüngen türlerinden biridir. IUCN kırmızı listesinde Düşük Riskli (LC) konumunda yer almaktadır. Nesli tehlike altında olan yabani hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkin bir sözleşme olan CITES'e göre adı geçen tür için herhangi bir kayıt görülmemektedir. Evcil hayvan ticaretinde önemli bir yeri olan söz konusu türün durumu henüz büyük bir risk oluşturacak boyutta değildir. Genellikle tutsak olarak yetiştirilen ve küresel hayvan ticaretinde en yaygın kullanılan Agamid kertenkele türüdür (Ezaz ve ark. 2005). Bu tür istilacı tür olarak değerlendirilmektedir (IUCN, 2019).

GÖRÜŞ:

Sonuç olarak, doğal yayılış alanının dışına taşınan türlerin yerli türlerin geleceği için tehdit oluşturması kuvvetle muhtemeldir. Ticareti yapılacak türlerin diğer yerel türler üzerinde herhangi bir olumsuz etkisinin kesin ve net olarak belirlenebilmesi ancak kontrollü, uzun süreli gözlemlerle mümkün olacaktır. Ülkemiz topraklarında yayılış göstermeyen bu türlere ait bireylerin farklı nedenlerden dolayı doğaya bırakılması ülkemizde yayılış gösteren yerli benzer türleri zor durumda bırakabilmektedir. Çünkü bu ithal türler bazen ülkemiz şartlarına uyum sağlayabilmekte ve kolayca üreyebilmektedir. Bundan dolayı bu ithal hayvanların hangi nedenle olursa olsun doğaya bırakılmaması, bakanlık gözetiminde en yakındaki üniversitelere teslim edilmesi önem taşımaktadır. Bu hususlara bağlı kalmak şartı ile yukarıda adı geçen türlere ait sınırlı sayıda bireyin hobi amaçlı olarak bulundurulmasında ve ithal edilmesinde bir sakınca görülmemektedir.

Kaynakça

BEST Commission 2003. The National Invasive Species Strategy for the Bahamas. BEST, Nassau, The Bahamas, 34 pp. Bomford, M. 2008. Risk assessment models for establishment of exotic vertebrates in Australia and New Zealand. Invasive Animals Cooperative Research Centre, Canberra. http://www.feral.org.au/wp-content/uploads/2010/03/Risk_Assess_Models_2008_FINAL.pdf CBD 2015. Invasive Alien Species. Programmes and Issues. CBD - Convention on Biological Diversity, <<http://www.cbd.int/programmes/cross-cutting/alien/>>. Accessed: 18 February 2015. COSEWIC. 2002. COSEWIC assessment and status report on the Milksnake *Lampropeltis triangulum* in Canada. Committee on the Status of Endangered Wildlife in Canada. Ottawa. vi + 29pp.

Çiçek, K., Ayaz, D. 2015. Does the red-eared slider (*Trachemys scripta elegans*) breed in Turkey?, *Hyla*, 1:4-10.

Environment Canada. 2015. Management Plan for the Eastern Milksnake (*Lampropeltis triangulum*) in Canada. Species at Risk Act Management Plan Series. Environment Canada, Ottawa. iii + 27 pp.

Ernst, C.H., Lovich, J.E., Barbour, R.W. 1994. Turtles of the United States and Canada.

Smithsonian Institution Press, Washington and London.

Eterovic, A., Duarte M.R. 2002. Exotic snakes in São Paulo City, southeastern Brazil: why

xenophobia? *Biodiversity and Conservation*, 11: 327-339.

Ezaz, T., Quinn, A.E., Miura, I., Sarre, S.D., Georges, A., Marshall G.J.A. 2005. The dragon lizard *Pogona vitticeps* has ZZ/ZW micro-sex chromosomes. *Chromosome Research* 13(8): 763-778.

Ferguson, A.W., Dixon, M.T, 2007. *Elaphe guttata emoryi* (Great plains ratsnake). *Diet* *Herpetological Review*. 38(3): 340.

Fisher, P.L., Csurhes, S. 2009. Pest animal risk assessment American corn snake *Elaphe guttata*. Biosecurity Queensland Queensland Primary Industries and Fisheries. Available from: <http://www.dpi.qld.gov.au/documents/Biosecurity-EnvironmentalIPests/IPA-American-Corn-Snake-Risk-Assessment.pdf>

Henderson, R,W. 2004. Lesser Antillean snake faunas: distribution,. ecology, and conservation concerns. *Oryx*, 38(3): 311-320.

IUCN 2019. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2019-1. <<https://www.iucnredlist.org>>

Kraus, F. 2009. Alien Reptiles and Amphibians A Scientific Compendium and Analysis in: *Invading nature- Springer Series in Invasion Ecology Volume 4* Series Editor: JAMES A. DRAKE University of Tennessee, Knoxville, TN, U.S.A.

Lee, D.S. 2005. Reptiles and amphibians introduced to the Bahamas; a potential conservation crisis. *Bahamas Journal of Science. Bahamas J. Sci.*, 12 (2): 2-6.

Nagano, N., Oana, S., Nagano, Y., Arakawa, Y. 2006. A severe *Salmonella enterica* serotype paratyphi B infection in a child related to a pet turtle, *Trachemys scripta elegans*. *Japanese Journal of Infectious Diseases* 59(2): 132-134.

NatureServe. 2012. NatureServe Explorer: an online encyclopaedia of life [web application]. Version 7.1. NatureServe, Arlington, Virginia.

Markel, R. 1995. Kingsnakes and Milksnakes. Barron's Educational Series. 97 pp.

Perry, G., Pierce, J., Griffin, D.: van Buurt, G., Lazell, J. 2003. *Elaphe guttata guttata*.

Herpetological Review, 34:264-265.

Scalera, R. (2006): *Trachemys scripta*. From: DAISIE (Delivering Alien Invasive Species

Inventories for Europe).< www.europealiens.org>. Accessed: 23 February 2015.

van Buurt, G. 2006. Conservation of amphibians and reptiles in Aruba, Curaçao and Bonaire.

Applied Herpetology, 3: 307-321.

van Wilgen, N.J., Richardson, D.M., Baard, E.H.W. 2008. Alien reptiles and amphibians in

South Africa: towards a pragmatic management strategy. South African Journal of Science

[online], 104: 13-20.